

TOELICHTING VANGGEWASSEN

In MAP 6 zijn 2 bepalingen opgenomen over het inzaaien van vanggewassen:

- Op alle percelen in gebiedstype 1, 2 en 3, die geen zware kleigrond zijn, geldt een basismaatregel: na een hoofdteelt die uiterlijk 31/8 werd geoogst, moet er uiterlijk 15/9 een vanggewas worden ingezaaid, tenzij er een nateelt wordt ingezaaid. Belangrijk is dat de aanhoudperiode van het vanggewas gerespecteerd wordt (zie verder voor de data van de aanhoudperiode).
- Op percelen in de gebiedstypes 2 en 3 geldt er een extra verplichting. De landbouwers moeten jaarlijks hun areaal vanggewassen uitbreiden met een percentage bovenop hun referentiepercentage. De Mestbank kent hiervoor aan de landbouwers een referentiepercentage toe en berekent jaarlijks hun doelareaal vanggewassen.

Als landbouwer met percelen in gebiedstypes 2 en 3, voldoet u aan uw verplichting als uw gerealiseerd areaal vanggewassen groter of gelijk is aan uw doelareaal. In deze toelichting wordt uitgelegd hoe de Mestbank uw referentiepercentage, uw doelareaal en uw gerealiseerd areaal vanggewassen bepaalt.

1. HOE WORDT UW GEREALISEERD AREAAL VANGGEWASSEN BEPAALD?

Voor de berekening van het gerealiseerde areaal vanggewassen, wordt voor elk perceel bouwland in gebiedstype 2 of 3 bekeken of aan de voorwaarden voor het inzaaien van een vanggewas (gewascombinatie, aanhoudperiode) werd voldaan. De oppervlaktes van de percelen die voldoen aan de voorwaarden, worden opgeteld en vergeleken met het doelareaal.

1.1 Welke gewascombinaties tellen mee?

De volgende gewascombinaties tellen mee om het gerealiseerde areaal te bepalen:

- tijdelijk grasland, facelia of tagetes als hoofdteelt
- teelten waarna uiterlijk 15 september een vanggewas ingezaaid werd
- niet-vroege aardappelen en maïs waarna uiterlijk 15 oktober een vanggewas ingezaaid werd
- maïs met onderzaai gras
- niet-nitraatgevoelige hoofdteelten gevolgd door een laag-risico nateelt
- **alleen in 2019:** nitraatgevoelige hoofdteelten gevolgd door een wintergraan

De landbouwer moet de inzaaiperiode van de vanggewassen opgeven in de verzamelaanvraag (kolom VI) uiterlijk op 31 oktober. De landbouwer kiest voor de code VGV (inzaai uiterlijk 15/9), VGM (inzaai na 15/9 en uiterlijk 15/10) of VGL (inzaai na 15/10).

1.2 Hoelang moet u het vanggewas laten staan?

Om als vanggewas beschouwd te kunnen worden, moet het vanggewas aangehouden worden tot en met:

- 15/10 op zware kleigronden

- 30/11 op percelen in de leemstreek
- 31/1 op de overige percelen

1.3 Waar vindt u het resultaat?

Onderaan op het rapport 'Gerealiseerd areaal vanggewassen' wordt vermeld of u voldaan hebt aan uw verplichting tot het inzaaien van vanggewassen.

Als u niet aan uw verplichting hebt voldaan, vindt u per perceel de reden van afkeuring terug op het overzicht van uw percelen bouwland in gebiedstype 2 of 3. De mogelijke redenen van afkeuring zijn:

- GNT: geen nateelt ingezaaid
- NTS: eerste nateelt is geen laag-risico nateelt
- AP: aanhoudperiode vanggewas werd niet gerespecteerd
- GVAGW: geen vanggewas aangehouden of geen wintergraan ingezaaid
- GVGW: geen vanggewas of wintergraan ingezaaid
- GW: geen wintergraan ingezaaid als hoofdteelt van het volgende jaar

Als het doelareaal niet werd gerealiseerd, wordt ook onderaan op het rapport de oppervlakte weergegeven die te weinig werd ingezaaid en het jaar nadien extra gerealiseerd moet worden.

2. HOE WORDT UW DOELAREAAL BEPAALD?

Het doelareaal is de minimum oppervlakte bouwland in gebiedstype 2 en 3, waarop de landbouwer een vanggewas of laag-risico nateelt moet inzaaien.

Het doelareaal is gelijk aan:

- het basis-doelareaal: dit is het areaal bouwland in gebiedstype 2 en 3 vermenigvuldigd met het referentiepercentage + extra percentage voor dat jaar,
- vermeerderd met het areaal dat het voorgaande jaar niet ingezaaid werd door de betrokken landbouwer,
- vermeerderd met het areaal dat de landbouwer extra inzaait voor een andere landbouwer op basis van een vanggewasovereenkomst,
- verminderd met het areaal vanggewas dat een andere landbouwer inzaait voor de betreffende landbouwer op basis van een vanggewasovereenkomst.

Stap 1: toe te passen percentages

Om te bepalen hoe groot het areaal is waarop een landbouwer vanggewassen moet inzaaien, berekent de Mestbank eerst een **referentiepercentage** voor elke landbouwer (zie punt 3).

In gebiedstype 2 en 3, moet elk jaar een extra percentage vanggewassen ingezaaid worden, bovenop het referentiepercentage. Dat **extra percentage** werd vastgelegd per gebiedstype en per jaar:

	jaartal	GT2	GT3
Toename areaal vanggewassen bovenop het referentiepercentage	2019	+0%	+5%
	2020	+5%	+10%
	2021	+5%	+15%
	2022	+10%	+20%

Voor 2019 is er een verhoging van 0% in gebiedstype 2 en een verhoging van 5% in gebiedstype 3. Als de som van het referentiepercentage en het extra percentage hoger is dan 100% dan wordt het toe te passen percentage gelijkgesteld aan 100%.

Stap 2: basisdoelareaal

Om het **basisdoelareaal** te berekenen, vermenigvuldigt de Mestbank de toe te passen percentages met de **oppervlakte bouwland in gebiedstype 2 en 3**.

Om het areaal bouwland te bepalen, telt de Mestbank de oppervlakte van al de percelen van de landbouwer die hij in gebruik heeft op 1/1 in gebiedstype 2 en 3 op, behalve die van:

- percelen met bepaalde specifieke hoofdteelten of gebruik zoals poelen, houtkanten en -wallen, begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst, volkstuintjes, onverharde landingsbaan of veiligheidszone op vliegveld, bomenrijen, braakliggend land en niet-ingezaaid akkerland.
- percelen met teelten onder overkapping, op groeimedium of in containers. Dat zijn de percelen waarvoor in de verzamelaanvraag als gespecialiseerde productiemethode de code SER, SGM, CON, NPO, PLA, CIV en LOO opgegeven werd.
- percelen met een blijvende teelt. Blijvende teelten, inclusief de kwekerij-teelten, zijn de teelten die vallen onder de definitie van “blijvende teelten en kwekerij-teelten” zoals vermeld in de Toelichting bij de verzamelaanvraag (lv.vlaanderen.be > Bedrijfsvoering > Verzamelaanvraag & Randvoorwaarden> Verzamelaanvraag > [Perceelsaangifte](#) > Extra info over teeltcodes)
- percelen met een meerjarige teelt. Meerjarige teelten zijn boomkweek (van bos-, fruit-, sier- en andere planten), sierbomen en -struiken, artisjok en rabarber, meerjarige klaver en meerjarige luzerne.
- percelen blijvend grasland. Dat zijn de percelen met de code BG bij de “Status blijvend grasland vergroening” in de verzamelaanvraag.
- percelen met een beheerovereenkomst ‘Aanleg en onderhoud bloemenstrook’, ‘Faunabeheer akkerland voedselgewas / wisselteelt’, ‘Aanleg en onderhoud luzernestrook vogelakker’ of ‘Aanleg en onderhoud luzernestrook hamster’

Als het basisdoelareaal hoger is dan 80% van de oppervlakte bouwland in gebiedstype 2 en 3, wordt het **basisdoelareaal** door de Mestbank **afgetopt op 80%**.

Stap 3: vanggewasovereenkomst

Een landbouwer kan een overeenkomst sluiten met een andere landbouwer om aan zijn verplichting tot het inzaaien van vanggewassen te voldoen. Hij komt dan overeen dat de andere landbouwer een deel van zijn areaal in te zaaien vanggewas in gebiedstype 2 of 3, in zijn plaats zal inzaaien.

De landbouwer die voor een andere landbouwer vanggewas inzaait, is de aanbiedende landbouwer. De landbouwer die een andere landbouwer vanggewas laat inzaaien in zijn plaats, is de begunstigde landbouwer. Bij een geldige overeenkomst, wordt bij de **begunstigde landbouwer** het areaal **verminderd** met het aantal hectare dat de aanbiedende landbouwer zal inzaaien op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3. Bij de **aanbiedende landbouwer** wordt het aantal hectare **vermeerderd** met het aantal hectare dat hij zal inzaaien op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3 voor de begunstigde landbouwer.

Een voorbeeld:

Twee landbouwers hebben een geldige overeenkomst voor 5 ha in gebiedstype 2.

Het doelareaal van de aanbiedende landbouwer = basisdoelareaal aanbiedende landbouwer + 5 ha.

Het doelareaal van de begunstigde landbouwer = basisdoelareaal begunstigde landbouwer – 5 ha.

Stap 4: doelareaal

Na de verwerking van de vanggewasovereenkomsten is uw **doelareaal** voor 2019 bepaald.

3. HOE WORDT UW REFERENTIEPERCENTAGE BEPAALD?

Het referentiepercentage is gebaseerd op het aandeel aan vanggewassen en laag-risico nateelten dat in de jaren 2016, 2017 en 2018 verbouwd werd **op percelen in gebiedstype 2 of 3**.

Om het referentiepercentage te bepalen, wordt eerst voor elk van de 3 jaren afzonderlijk het aandeel vanggewassen en laag-risico nateelten ten opzichte van het areaal bouwland in gebiedstype 2 en 3 berekend. Het gemiddelde van die drie percentages is het referentiepercentage voor uw bedrijf, tenzij dat lager is dan 20%. In dat geval wordt uw referentiepercentage verhoogd naar 20%.

Stap 1: areaal bouwland in gebiedstype 2 en 3 (per jaar)

Om het areaal bouwland te bepalen wordt de oppervlakte van alle **percelen in gebiedstype 2 of 3 en die in gebruik zijn op 1 januari**, opgeteld. Volgende percelen worden niet meegenomen in het bepalen van het areaal bouwland:

- percelen met bepaalde specifieke hoofdteelten of gebruik zoals poelen, houtkanten en -wallen, begraaide niet-landbouwgrond met overeenkomst, volkstuintjes, onverharde landingsbaan of veiligheidszone op vliegveld, bomerijen, braakliggend land en niet-ingezaaid akkerland.
- percelen met teelten onder overkapping, op groeimedium of in containers. Dat zijn de percelen waarvoor in de verzamelaanvraag als gespecialiseerde productiemethode de code SER, SGM, CON, NPO, PLA, CIV en LOO opgegeven werd.
- percelen met een blijvende teelt. Blijvende teelten, inclusief de kwekerij-teelten, zijn de teelten die vallen onder de definitie van “blijvende teelten en kwekerij-teelten” zoals vermeld in de Toelichting bij de verzamelaanvraag (lv.vlaanderen.be > Bedrijfsvoering > Verzamelaanvraag & Randvoorwaarden> Verzamelaanvraag > [Perceelsaangifte](#) > Extra info over teeltcodes)
- percelen met een meerjarige teelt. Meerjarige teelten zijn boomkweek (van bos-, fruit-, sier- en andere planten), sierbomen en-struiken, artisjok en rabarber, meerjarige klaver en meerjarige luzerne.

- percelen blijvend grasland. Dat zijn de percelen met de code BG bij de “Status blijvend grasland vergroening” in de verzamelaanvraag.

Stap 2: areaal met vanggewas of laag-risico nateelt in gebiedstype 2 en 3 (per jaar)

Hiervoor wordt bepaald op hoeveel hectare van het in stap 1 bepaalde areaal bouwland, er een vanggewas of laag-risico nateelt ingezaaid werd. Hiervoor komen volgende percelen in aanmerking:

- percelen tijdelijk grasland. Dat zijn percelen met een hoofdteelt grasland. Als er ook een voor- en/of nateelt is moeten deze ook grasland zijn.
- percelen met een niet-nitraatgevoelige hoofdteelt, gevolgd door een nateelt. Die nateelt is geen vanggewas en geen specifieke teelt.
- een niet-late hoofdteelt met als enige nateelt een vanggewas.
- silomaïs en korrelmaïs met als enige nateelt een vanggewas of met gras in onderzaai.
- niet-vroege aardappelen of pootgoed van aardappelen met als enige nateelt een vanggewas.

Voor de teelten korrelmaïs, silomaïs, niet-vroege aardappelen en late uien wordt een correctiefactor toegepast. Dat wil zeggen dat de percelen met die teelten, gevolgd door een vanggewas, niet voor 100% worden meegeteld. De oppervlakte van de percelen met die teelten, gevolgd door een vanggewas, wordt vermenigvuldigd met de correctiefactor in de onderstaande tabel:

teelt, gevolgd door vanggewas	correctiefactor voor referentiepercentage
korrelmaïs	0
silomaïs	0,6
niet-vroege aardappelen	0,45
late uien	0,25

De onderstaande teelten worden beschouwd als grasland, niet-nitraatgevoelige hoofdteelten, vanggewas en specifieke teelten:

- Grasland zijn de teelten die in de Tabel teeltcodes bij de verzamelaanvraag aangeduid zijn met G in de kolom “Gewasgroep Mestdecreet”.
- Niet-nitraatgevoelige hoofdteelten zijn teelten die in de Tabel teeltcodes bij de verzamelaanvraag aangekruist zijn in de kolom “BW4” met uitzondering van korrelmaïs.
- Vanggewassen zijn teelten die in de Tabel teeltcodes bij de verzamelaanvraag aangekruist zijn in de kolom “Vanggewas Mestdecreet”.
- Specifieke teelten zijn teelten die in de Tabel teeltcodes bij de verzamelaanvraag aangekruist zijn in de kolom “Specifieke teelt Mestdecreet”.

De Tabel teeltcodes vindt u terug op lv.vlaanderen.be > Bedrijfsvoering > Verzamelaanvraag & Randvoorwaarden > Verzamelaanvraag > [Tabellen](#) > Tabel teeltcodes.

De teelten die beschouwd worden als niet-late hoofdteelten, vindt u terug in de [bijlage](#).

Stap 3: percentage bouwland met vanggewas of laag-risico nateelt in gebiedstype 2 en 3 (per jaar)

Dat percentage wordt bepaald door het areaal met vanggewas of laag-risico nateelt, zoals bepaald in stap 2, te delen door het areaal bouwland zoals bepaald in stap 1.

$$\text{Percentage bouwland met vanggewas jaar } x (\%) = \frac{\text{areaal vanggewassen}}{\text{areaal bouwland}} \times 100$$

Stap 4: referentiepercentage

Van de percentages bouwland met vanggewas dat voor elk van de 3 jaren afzonderlijk berekend werd in stap 3, berekent de Mestbank het gemiddelde. Dat is het uiteindelijke referentiepercentage van uw bedrijf.

Als er maar voor 2 jaren een percentage bouwland met vanggewas kon bepaald worden, is het referentiepercentage het gemiddelde van die 2 jaren. Kon er maar voor 1 jaar een percentage bouwland met vanggewas bepaald worden, dan is dat het referentiepercentage.

Als het berekende referentiepercentage lager is dan 20%, dan wordt het referentiepercentage verhoogd naar 20%.

4. WAT ALS GEEN VAST REFERENTIEPERCENTAGE BEPAALD KAN WORDEN?

Als u in 2016, 2017 of 2018 geen bouwland in gebruik had in gebiedstype 2 of 3, kan geen vast referentiepercentage bepaald worden. Als u op een bepaald moment toch bouwland in gebruik neemt in gebiedstype 2 of 3, zal jaarlijks, bij de berekening van uw doelareaal, een variabel referentiepercentage bepaald worden. Dat variabele referentiepercentage wordt berekend, op basis van het referentiepercentage van de afstroomzone(s) waarin uw percelen liggen.

Stap 1: afstroomzone van de percelen

Voor al uw percelen in gebiedstype 2 en 3, wordt nagegaan in welke afstroomzone ze liggen.

Stap 2: areaal bouwland en referentieareaal per afstroomzone

Stap 2a. Het areaal bouwland per afstroomzone ($BOUWLAND_{ASZ-x}$) wordt berekend zoals beschreven in stap 1 van punt 1.

Stap 2b. Het referentieareaal per afstroomzone ($REFAREAAL_{ASZ-x}$) wordt berekend door het areaal bouwland per afstroomzone zoals bepaald in stap 2a te vermenigvuldigen met het referentiepercentage van de betreffende afstroomzone ($REF\%_{ASZ-x}$). Het referentiepercentage van een afstroomzone is vastgelegd in het Mestdecreet.

$$REFAREAAL_{ASZ-x} = BOUWLAND_{ASZ-x} \times REF\%_{ASZ-x}$$

Stap 3: het totale areaal bouwland en het totaal referentieareaal

Stap 3a. Het totale areaal bouwland ($\text{BOUWLAND}_{\text{TOT}}$) wordt berekend door het areaal bouwland van alle afstroomzones, zoals bepaald in stap 2a, op te tellen.

Stap 3b. Het totale referentieareaal (REFAREAAAL_{TOT}) wordt berekend door het referentieareaal van alle afstroomzones, zoals bepaald in stap 2b, op te tellen.

Stap 4: het variabele referentiepercentage

Het variabele referentiepercentage wordt bepaald door het totale referentieareaal, zoals bepaald in stap 3b, te delen door het totale areaal bouwland, zoals bepaald in stap 3a.

$$\text{Variable referentiepercentage (\%)} = \frac{REFAREAAL_{TOT}}{BOUWLAND_{TOT}} \times 100$$

Als het variabele referentiepercentage lager is dan 20%, dan wordt het referentiepercentage opgetrokken tot 20%.

BIJLAGE: NIET-LATE HOOFDTEELTEN

teeltcode	teeltomschrijving
35	Triticale
36	Spelt
39	Andere granen (bv. Mengkoren)
45	Olievlas (geen vezelvlas)
311	Wintertarwe
312	Zomertarwe
321	Wintergerst
322	Zomergerst
323	Brouwgerst
331	Winterrogge
332	Zomerrogge
341	Winterhaver
342	Zomerhaver
831	Erwten (andere dan droog geoogst) - industrie
904	Aardappelen (vroeg, rooi na 19/6)
905	Aardappelen (primeur, rooi voor 20/6)
921	Vezelvlas (bestemd voor vezelproductie)
931	Erwten (andere dan droog geoogst) - vers
4111	winterkoolzaad
4121	Zomerkoolzaad
8514	Ajuinen (niet-vroeg) - industrie
8519	Spinazie - industrie
8563	Ajuinen (vroeg) - industrie
8564	Wortel (vroeg) (consumptie) - industrie
9514	Ajuinen (niet vroeg) - vers
9519	Spinazie - vers
9563	Ajuinen (vroeg) - vers
9564	Wortel (vroeg) (consumptie) - vers
9821	Tabak